

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

گزارش کارشناسی

موضوعات مورد بررسی در هیئت پنجمین

جلسه شورای نگهبان در سال ۱۳۹۰

کد گزارش: ۹۰۰۰۲۰

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۰۷/۱۳

شناسنامه گزارش

موضوع:

گزارش کارشناسی

موضوعات مورد بررسی در بیست و پنجمین

جلسه شورای نگهبان در سال ۱۳۹۰

تهیه کننده: مرکز تحقیقات شورای نگهبان

ناظر علمی: معاون پژوهشی

شماره گزارش: ۹۰۰۰۲۰

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۰/۰۷/۱۲

فهرست مطالب

- ۱- لایحه آیین دادرسی کیفری (مواد ۸۰ الی ۱۰۷) ۲
- ۲- طرح نظارت مجلس بر امور نمایندگان ۴
- ۳- لایحه اصلاح قانون عضویت ایران در برخی از سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی ۱۱
- ۴- لایحه عضویت ایران در اتحادیه تعرفه‌ای حمل و نقل بار با راه آهن اروپا - آسیا ۱۵
- ۵- لایحه عضویت ایران در فدراسیون بین‌المللی بتن ۱۸

۱- لایحه آیین دادرسی کیفری (مواد ۸۰ الی ۱۰۷)

مواد (۸۰)، (۸۱) و (۸۲)

در مواد مزبور که از جرایم تعزیری درجه شش، هفت و هشت نام برده شده، با توجه به اینکه در حال حاضر، چنین تقسیم‌بندی در قوانین کیفری وجود ندارد، و تقسیم‌بندی مزبور در لایحه مجازات اسلامی آمده و آن لایحه هنوز به تصویب نهایی نرسیده است، لذا در صورتی که لایحه دادرسی کیفری قبل از لایحه مجازات اسلامی به تصویب نهایی برسد، در خصوص تقسیم‌بندی مزبور با اشکال استناد قانونی مواجه خواهیم بود. لذا این مواد از این حیث قابل ابهام است.

ماده (۸۹)

میان این ماده و ماده ۷۷ تعارض وجود دارد. مشخص نیست اصالت و حق اولیه برای آغاز تحقیقات برعهده کیست؛ دادستان یا بازپرس؟ ضمناً این ابهام وجود دارد که آیا بازپرس تنها عامل دادستان است و تا به او ارجاع نشود نمی‌تواند آغاز به رسیدگی نماید، یا اینکه خود نوعی اصالت دارد؟ در این مورد باید مشخص شود که اصالت با کیست؟

ماده (۹۶)

الف - بند(الف) از آن جهت که برای جبران خسارت و اعاده حیثیت آن بخش از متهمانی که بعداً از اتهام وارده برائت حاصل می‌کنند، شیوه‌ای مقرر نکرده است، مغایر اصل ۲۲ قانون اساسی است.

ب - اطلاق بند(الف) ماده(۹۶)، از آنجا که مجوز انتشار تصاویر یا سایر مشخصات

مربوط به متهمین جرایم حدی از جمله زنای محصنه یا لواط ... را می‌دهد، شائبه مغایرت با موازین شرع و اصل ۴ قانون اساسی را دارد.

ج - بند(الف) ماده(۹۶) از حیث اشاره به «جرایم تعزیری درجه چهار و بالاتر»، با توجه به اینکه درجه‌بندی مزبور در لایحه مجازات اسلامی آمده، و آن لایحه هنوز به تصویب نرسیده است، واجد اشکال می‌باشد.

ماده(۹۷)

اطلاق عبارت «برخی از اقدامات احتیاطی» از این حیث که مشخص نیست شامل چه مواردی می‌شود، و آیا شامل بازداشت افراد تهدید کننده نیز می‌گردد؟ و نیز آیا می‌توان برخلاف رضایت افراد تهدیدشده، برای حمایت از آنها آزادی‌شان را محدود نمود واجد ابهام است؟

ماده(۹۸)

با توجه به اینکه بر اساس اصل ۱۵۶ قانون اساسی، کشف جرم و تعقیب آن از وظایف حصری قوه قضاییه است، لذا ارجاع امر تحقیق و کشف جرم از سوی بازپرس به ضابطان دادگستری، مغایر اصل مزبور می‌باشد.

ماده(۱۰۴)

ماده مزبور از حیث اشاره به «جرایم تعزیری درجه چهار، پنج، شش، هفت و هشت»، از این جهت که درجه‌بندی مزبور در لایحه مجازات اسلامی آمده و آن لایحه هنوز به تصویب نرسیده است، واجد اشکال است.

با توجه به اینکه در این ماده برای متهم امکان تأمین ضرر و زیان و طرح دریافت خسارت احتمالی پیش‌بینی نشده و در نتیجه نمی‌تواند از ایراد خسارت‌های احتمالی وارده از سوی شاکی جلوگیری کرده و تقاضای صدور قرار تأمین خواسته دهد، لذا مغایر بند ۱۴ اصل ۳ قانون اساسی می‌باشد که بیان می‌کند دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است، همه امکانات خود را برای تأمین حقوق همه جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همه و تساوی عموم در برابر قانون به کار برد.

۲- طرح نظارت مجلس بر امور نمایندگان

۱- مقدمه توجیهی، ضرورت‌ها و اهداف

فرمایشات مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۸ مقام معظم رهبری در دیدار نمایندگان با معظم له درخصوص اعمال نظارت مجلس و مردم بر نمایندگان مبنی بر اینکه: «... مجلس نسبت به دستگاه‌های اجرایی کشور شأن نظارتی دارد، یک شأن نظارتی هم برای خود مجلس و برای آحاد نمایندگان تعریف کنید. اگر شما امروز توانستید یک ساز و کار کنترلی متقن و محکم برای نظارت بر کار نماینده پایه‌گذاری کنید تا هر وقتی که این دستگاه خوب کار کند اجرش مال شماست.» فرصتی است برای اینکه این خلأ جدی در مجلس با اقدام عمومی نمایندگان برطرف گردد.

یادآور می‌شود دارندگان مشاغل حرفه‌ای مانند قضات و اعضای هیأت علمی و حتی کارکنان اداری و اصناف نیز هر کدام دارای مراجع نظارتی هستند که برای حفظ شئون

اداری و شغلی آنان نسبت به اعمال نظارت بر کار خود اقدام می‌نمایند. همچنین نتایج مطالعات تطبیقی مؤید آن است که در سایر کشورها نیز ابزارهای متعددی برای اعمال نظارت بر عملکرد مجلس و نمایندگان وجود دارد. از جمله در بسیاری کشورها نمایندگان از اشتغال خارج از شغل نمایندگی ممنوع بوده و باید کلیه منابع مالی و درآمدی خود و هزینه‌های انتخاباتی را اعلام دارند و از دریافت هدیه ممنوع هستند و در صورتی که منافعی نسبت به مصوبات مجلس داشته باشند از حق رأی یا اظهار نظر در این موضوعات ممنوع هستند. لذا به منظور ارتقای سطح شأن و منزلت مجلس و نمایندگان و همچنین اعمال نظارت بر عملکردشان، طرح مذکور ارائه شده است.

۲- سابقه موضوع

موضوع نظارت بر نمایندگان برای اولین بار به صورت منسجم در طرحی با عنوان «طرح حفظ منزلت مجلس شورای اسلامی» در دوره مجلس هفتم به مجلس تقدیم شد. این طرح در راستای حفظ استقلال و شأن مجلس، تقویت اعتماد عمومی به نمایندگان، حفظ سلامت مجلس از نفوذ عوامل فساد انگیز و در نهایت منطقی کردن و شفاف سازی هزینه‌های مجلس تنظیم شده بود و بررسی آن به کمیسیون آیین نامه داخلی مجلس ارجاع شد، اما عملاً مسکوت ماند و راه به جایی نبرد.

پس از تأکیدات مقام معظم رهبری بر لزوم نظارت مجلس بر خود، طرح «نظارت مجلس بر امور نمایندگان» در تاریخ ۱۳۸۹/۷/۴ اعلام وصول شد و به دلیل عدم رأی نمایندگان به فوریت آن علی‌رغم اینکه طرح، (۱۵) امضاء داشت، به صورت عادی به کمیسیون مشترک متشکل از نمایندگان کمیسیون‌های حقوقی قضائی، اصل نود و

آیین نامه داخلی ارجاع شد. این طرح در ابتدا (۳۳) ماده در بر داشت، اما در کمیسیون مذکور، مواد متعددی از آن حذف شد و با تغییرات بسیار در تاریخ ۱۳۹۰/۱/۳۱ به صحن مجلس بازگشت و در نهایت مقرر شد که این طرح به صورت دوشوری مورد بررسی قرار گیرد و لذا پس از تصویب کلیات آن، برای بررسی جزئیات مجدداً به کمیسیون ارجاع شد که نهایتاً مصوبه مورخ ۱۳۹۰/۵/۲۳ کمیسیون، با تغییری جزئی در تاریخ ۱۳۹۰/۷/۶ در صحن علنی مجلس به تصویب نمایندگان رسید.

۳- قوانین و مقررات مربوط

الف - قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی - مصوب ۱۳۷۹ - و اصلاحات بعدی آن

ب - قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل - مصوب ۱۳۷۳ -

۴- اظهار نظر کارشناسی

ماده (۱)

از آنجا که تشکیل هیأت مذکور به نوعی تشکیل کمیسیون جدید در مجلس است، لذا به موجب اصل ۶۶ قانون اساسی می‌بایست در قالب آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی انجام می‌گرفت، از این منظر به نظر ماده مزبور مغایر اصل ۶۶ قانون اساسی می‌باشد.

بند «ت» ماده (۲)

با توجه به اینکه تنبیهات انضباطی در خصوص غیبت، تأخیر و بی‌نظمی در مواد (۷۸) تا (۸۱) و مواد (۸۸) تا (۹۱) قانون آیین نامه داخلی مجلس - مصوب ۱۳۷۹ -

ذکر شده است، لذا معلوم نیست اعمال مجازات‌های مندرج در مصوبه جدید مجلس، موازی با تنبیهات مذکور است یا آنها را نسخ می‌کند که در صورتی که قائل به نسخ باشیم، موجب اصلاح آیین نامه داخلی مجلس می‌شود که از این جهت مغایر اصول (۶۵) و (۶۶) قانون اساسی است.

تبصره (۴) ماده (۲)

ارائه رونوشت گزارش‌های واصل شده به نماینده مربوط بدون اثبات در دادگاه صالح و مبتنی بر ظن هیأت نظارت و احتمال برخورد با فرد گزارش دهنده و اینکه ممکن است این امر موجب بازداشتن و یا انصراف افراد از ارائه گزارش به هیأت شود، مغایر امنیت قضائی عادلانه مذکور در بند (۱۴) اصل (۳) قانون اساسی است.

تبصره (۵) ماده (۲)

اطلاق این تبصره باتوجه به اینکه باعث می‌شود هیأت به مواردی نیز رسیدگی کند که مستلزم رسیدگی قضائی است و ارتکاب اعمال مجرمانه هنوز به اثبات نرسیده است، مغایر اصل (۳۷) قانون اساسی است؛ زیرا رسیدگی هیأت در برخی موارد فرع بر رسیدگی قضائی است و بدون اثبات در مرجع قضائی قابلیت اعمال تنبیهات انتظامی را ندارد.

ماده (۳)

تعیین ضوابط توسط هیأت رئیسه به دلیل ماهیت تقنینی آن، مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.

ماده (۶)

با توجه به آنکه لفظ "مجازات" این ابهام را ایجاد می‌کند که تصمیمات هیأت، از نوع

مجازات است و این برداشت با اصل (۳۶) قانون اساسی مغایر است، بنابراین برای رفع شبهه مغایرت مذکور، به جای واژه "مجازات" از عبارت "تنبيه انتظامی" استفاده شود.

بند «ذ» ماده (۶)

تنبيه مندرج در این بند چون موجب سلب امکان ایفای وظایف نمایندگی می‌شود، با اصول ۶ و ۷ قانون اساسی مغایر است.

بندهای «ج» و «ح» ماده (۶)

با توجه به اینکه بر اساس اصل (۶۶) قانون اساسی ترتیب انتخاب رئیس و هیأت رئیسه مجلس در قانون آیین نامه داخلی مجلس معین می‌شود، لذا پیش بینی موضوع بندهای مذکور در قانونی غیر از قانون آیین نامه داخلی مجلس مغایر اصل فوق الذکر است.

تبصره (۲) ماده (۶)

با توجه به اینکه طبق اصل (۹۳) قانون اساسی، مجلس در بررسی اعتبارنامه‌های نمایندگان، مستقل از شورای نگهبان می‌باشد، لذا مغایر اصل (۹۳) قانون اساسی است، اگرچه شورای نگهبان می‌تواند بدون جلب نظر مجلس نیز صلاحیت یک نماینده را در طول دوره تصدی نمایندگی مجلس شورای اسلامی لغو کند.

ماده (۸)

قطعیت تصمیمات هیأت در خصوص اعمال بند «ت» (کسر حقوق از یک ماه تا یک سال به میزان یک دوم) ماده (۴) مغایر بند (۱۴) اصل (۳) و اصل (۳۴) قانون اساسی است.

تبصره ماده (۸)

مفاد این تبصره به دلیل سلب حق دادخواهی مغایر اصل (۳۴) قانون اساسی و نقض صلاحیت دیوان عدالت اداری در رسیدگی به تصمیمات و اقدامات مأموران و واحدهای دولتی مندرج در اصل (۱۷۳) قانون اساسی مغایر اصل مذکور است.

ماده (۹)

الف - با توجه به اینکه اعمال قوه قضائیه منوط به تأیید هیأت شده است، لذا مغایر اصول ۵۷، ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی است.

ب - از نظر اینکه برای نمایندگان امتیاز خاصی را قائل شده است و این امر موجب تبعیض ناروا می‌شود، لذا مغایر بند (۹) اصل سوم (۳) و اصل (۱۹) قانون اساسی است.

تبصره (۱) ماده (۹)

الف - از نظر اینکه تشخیص مذکور ممکن است مانع رسیدگی قضائی باشد، لذا مغایر اصول (۳۶)، (۵۷)، (۶۱) و (۱۵۶) قانون اساسی و نظر تفسیری شماره ۳۰۳۶ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۰ شورای نگهبان از اصل (۸۶) قانون اساسی است.

ب - از نظر اینکه این تشخیص به نوعی تعیین مصادیق مجرمانه و غیرمجرمانه بوده و قانونگذاری محسوب می‌گردد، لذا مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.

تبصره (۲) ماده (۹)

این تبصره مبنیاً بر ایراد مربوط به ماده (۹) و تبصره (۱) آن از نظر اینکه استقلال قوه قضائیه را نفی می‌کند، لذا مغایر اصول (۵۷)، (۶۱) و (۱۵۹) قانون اساسی است.

ماده (۱۰)

قسمت اخیر ماده از این حیث که مشخص نیست که قوه قضائیه مکلف به رسیدگی و صدور رأی قطعی ظرف سه ماه است یا اینکه بعد از صدور رأی قطعی، ظرف سه ماه باید رأی مذکور را به هیأت اعلام نماید، واجد ابهام است.

ماده (۱۲)

الف - با عنایت به نظر تفسیری شماره ۴۵۱۲ مورخ ۱۳۷۸/۱/۲۵ شورای نگهبان از اصل (۱۳۸) قانون اساسی مبنی بر اینکه «ارجاع تصویب آیین نامه به کمیسیون یا کمیسیون‌های مجلس خلاف اصل ۱۳۸ قانون اساسی است» تصویب دستورالعمل اجرایی قانون توسط کمیسیون تدوین آیین نامه داخلی، مغایر اصل (۱۳۸) قانون اساسی است.

ب - با عنایت به اینکه بر اساس صدر اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس می تواند در موارد ضروری اختیار وضع بعضی از قوانین را به صورت آزمایشی به کمیسیونهای داخلی تفویض کند ، لذا صلاحیت تعیین شده برای کمیسیون تدوین آیین نامه داخلی ، مغایر صدر اصل (۸۵) قانون اساسی است .

ج - تعیین مصادیق موضوع تبصره (۱) ماده (۲) و ماده (۴) توسط کمیسیون یادشده می تواند متضمن تعیین دامنه شمول رفتار مجرمانه یا غیر مجرمانه نمایندگان شود و از این حیث ، اطلاق آن مغایر اصل (۳۶) قانون اساسی است و از جهت اینکه نوعی تفویض اختیار قانون گذاری تلقی می شود ، مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.

۳- لایحه اصلاح قانون عضویت ایران در برخی از سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی

۱- مقدمه توجیهی، ضرورت‌ها و اهداف

با عنایت به تصمیمات اتحادیه بین‌المللی راه‌آهن‌ها، که عضویت در «قرارداد کلی استفاده از واگنها» جایگزین عضویت در «اتحادیه واگنهای باری» که شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران در آن عضویت دارد، شده است؛ لذا به منظور استفاده از قوانین و مقررات یکسان در بهره‌برداری از واگنها، افزایش سهم راه‌آهن در بازار، تسریع در فعالیت راه‌آهن‌های بهره‌بردار و ایجاد بازار باز، لایحه مذکور ارائه شده است.

۲- قوانین و مقررات مرتبط

الف - قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی - مصوب ۱۳۶۵ -

ب - قانون الحاق دو تبصره به قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی - مصوب ۱۳۷۰ -

ج - قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی - مصوب ۱۳۸۰ -

د - قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در برخی از سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی - مصوب ۱۳۸۱ -

۳- سابقه لایحه

الف - لایحه مذکور در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۳/۳۱ هیأت وزیران به شرح زیر تصویب

و طی نامه شماره ۴۲۴۱۲/۹۲۴۹۵ مورخ ۱۳۸۸/۵/۵ به مجلس شورای اسلامی ارائه شد:

ماده واحده - ردیف (۵۲) فهرست اول قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی - مصوب ۱۳۶۵ - به شرح زیر اصلاح و متن زیر به عنوان تبصره (۶) به قانون یاد شده الحاق می‌شود.

ردیف	نام سازمان بین‌المللی	نام وزارتخانه یا سازمان دولتی	حق عضویت
۵۲	قرارداد کلی استفاده از واگنها	وزارت راه و ترابری	۲۲۱۵ یورو

تبصره ۶ - ایجاد هماهنگی، نظارت و ارزیابی موارد عضویت دولت در سازمانها و مجامع بین‌المللی بر عهده ریاست جمهوری است. دولت موظف است برای تحقق این امر، اساسنامه مناسب را برای مرکز امور حقوقی بین‌المللی تصویب نماید.

ب - لایحه مذکور در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به شرح زیر تصویب شد:

ماده واحده - ردیف (۵۲) فهرست اول قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی - مصوب ۱۳۶۵ - به شرح زیر اصلاح و متن زیر به عنوان تبصره (۶) به قانون یاد شده الحاق می‌شود.

ردیف	نام سازمان بین‌المللی	نام وزارتخانه یا سازمان دولتی	حق عضویت
۵۲	قرارداد کلی استفاده از واگنها	وزارت راه و ترابری	۲۲۱۵ یورو

تبصره ۶ - ایجاد هماهنگی، نظارت و ارزیابی موارد عضویت دولت (قوه مجریه) در سازمانها و مجامع بین المللی بر عهده ریاست جمهوری است.

ج - شورای نگهبان درخصوص مصوبه مذکور به شرح زیر اظهار نظر نمود:

نظر به اینکه تصویب اصلاح متن ردیف (۵۲) در ماده واحده مستلزم اصلاح متن قرارداد (موافقتنامه) ذی ربط می باشد، از آنجا که متن مزبور به این شورا ارسال نگردیده و مشخص نیست متن مورد اشاره به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است یا خیر؟ بنابراین اظهار نظر درخصوص مورد ممکن نبوده، پس از دریافت قرارداد (موافقتنامه) مصوب اظهار نظر خواهد شد.

د - پس از انعکاس ایراد شورای نگهبان به دولت توسط مجلس شورای اسلامی، هیأت وزیران لایحه جدید را در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱ به شرح زیر تصویب و طی نامه شماره ۴۵۷۳۶/۷۳۷۴۳ مورخ ۱۳۹۰/۴/۷ به مجلس شورای اسلامی ارائه نمود:

ماده واحده - ردیف (۵۲) فهرست اول قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در برخی از سازمانها و مجامع بین المللی - مصوب ۱۳۶۵ - به شرح زیر و با توجه به قرارداد پیوست اصلاح و متن زیر به عنوان تبصره (۶) به قانون یاد شده الحاق می شود.

ردیف	نام سازمان بین المللی	نام وزارتخانه یا سازمان دولتی	حق عضویت
۵۲	قرارداد کلی استفاده از واگنها	وزارت راه و ترابری	۲۲۱۵ یورو

تبصره ۶ - ایجاد هماهنگی، نظارت و ارزیابی موارد عضویت دولت (قوه مجریه) در سازمانها و مجامع بین المللی بر عهده ریاست جمهوری (معاونت حقوقی رئیس جمهور) است.

هـ - سرانجام مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۶ / ۷ / ۱۳۹۰ لایحه مذکور را با اصلاحاتی به شرح زیر تصویب نمود:

ماده واحده - ردیف (۵۲) فهرست اول قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در برخی از سازمانها و مجامع بین المللی - مصوب ۱۳۶۵ - به شرح زیر با توجه به قرارداد پیوست اصلاح و تبصره‌های (۶) و (۷) به قانون یاد شده الحاق می‌شود.

ردیف	نام سازمان بین المللی	نام وزارتخانه یا سازمان دولتی	حق عضویت
۵۲	قرارداد کلی استفاده از واگنها	وزارت راه و شهرسازی	۲۲۱۵ یورو

تبصره ۶ - ایجاد هماهنگی، نظارت و ارزیابی موارد عضویت دولت (قوه مجریه) در سازمانها و مجامع بین المللی بر عهده ریاست جمهوری (معاونت حقوقی رئیس جمهور) است.

تبصره ۷ - در اجرای قرارداد ضمیمه این قانون رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، الزامی است.

۴ - اظهار نظر کارشناسی

الف - واژه "ترافیک" به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن «شد آمد» مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی است.

ب- واژه "ترانزیت" مندرج در ماده (۱۳) به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن «گذر» مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی است.

ج- واژه "کمیتة" مندرج در ماده (۱۴) به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن «کارگروه» مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی است.

د- واژه "سیستم" مندرج در ماده (۱۵) به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن «سامانه» مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی است.

ه- واژه "سرویس" مندرج در ماده (۱۸) به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن «خدمت» مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی است.

۴- لایحه عضویت ایران در اتحادیه تعرفه‌ای حمل و نقل بار با راه آهن اروپا - آسیا

۱- سابقه لایحه

الف- لایحه مذکور در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۵ هیأت وزیران به شرح زیر تصویب و طی نامه شماره ۳۹۷۱۹/۷۴۳۰۶ مورخ ۱۳۸۷/۵/۱۳ به مجلس شورای اسلامی ارسال شد:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در "اتحادیه تعرفه‌ای حمل و نقل بار با راه آهن اروپا - آسیا" عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط و یا کمک، اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

ب- مجلس شورای اسلامی لایحه مذکور را در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۶ با

اصلاحاتی به شرح زیر تصویب نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در "اتحادیه تعرفه‌ای حمل و نقل بار با راه آهن اروپا - آسیا" عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام نماید. دستگاه اجرایی ذی‌ربط وزارت راه و ترابری است.

ج - شورای نگهبان نسبت به مصوبه مذکور به شرح زیر اظهار نظر نمود:

۱- نظر به اینکه طبق اصل ۸۰ قانون اساسی پرداخت کمک در هر مورد باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد، لذا متن ماده واحده از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.

۲- لازم به تذکر است چون ضمیمه ارسالی لایحه در اوراق غیر رسمی و بدون تعیین تعداد مواد و تبصره‌های مصوب و فاقد امضاء می‌باشد، ضروری است ماده واحده و متن کنوانسیون و ضائم آن به صورت رسمی تنظیم و در انتهای آن مراتب تصویب در مجلس با تعداد مواد ذکر گردد.

۳- همانگونه که در موارد مشابه در نظریات این شورا آمده است اساسنامه موجد این اتحادیه باید به تصویب مجلس محترم شورای اسلامی برسد و آنچه که ارسال شده است به عنوان ضمیمه ماده واحده است و مشخص نیست که به تصویب مجلس محترم رسیده است یا خیر؟ از این جهت ابهام دارد و لازم است متن مصوب مجلس به صورت رسمی برای این شورا ارسال گردد تا اظهار نظر ممکن شود.

د - پس از انعکاس ایراد شورای نگهبان به دولت توسط مجلس شورای اسلامی، هیأت وزیران لایحه مذکور را در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱ به شرح زیر تصویب و طی

نامه شماره ۴۵۷۳۶/۷۳۶۴۷ مورخ ۱۳۹۰/۴/۷ به مجلس شورای اسلامی ارسال نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در "اتحادیه تعرفه‌ای حمل و نقل بار با راه آهن اروپا - آسیا" به شرح اساسنامه پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

هـ- سرانجام مجلس شورای اسلامی لایحه مذکور را در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۷/۶ با اصلاحاتی به شرح زیر تصویب نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در "اتحادیه تعرفه‌ای حمل و نقل بار با راه آهن اروپا - آسیا" به شرح اساسنامه پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

تبصره - در اجرای اساسنامه ضمیمه این قانون، رعایت اصول هفتاد و هفتم (۷۷) و یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.

۲- اظهار نظر کارشناسی

واژه "کنفرانس" مندرج در جزء (الف) بند (۴) ماده (۴) به دلیل عدم ذکر معادل فارسی آن «همایش» مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی است .

۵- لایحه عضویت ایران در فدراسیون بین المللی بتن

۱- مقدمه توجیهی، ضرورتها و اهداف

به منظور گسترش حضور فعال جمهوری اسلامی ایران در سازمانها و مجامع بین المللی و بهره گیری از آن در جهت تأمین منافع ملی و تحقق هرچه بیشتر همگرایی منطقه‌ای و بین المللی در راستای اصول و اهداف استراتژیک سیاست خارجی کشور و بهره گیری از آخرین دستاوردهای علمی و تکنولوژیکی، لایحه مذکور تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است.

۲- سابقه لایحه

الف - لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در فدراسیون بین المللی بتن در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۵ هیأت وزیران به شرح زیر تصویب و طی نامه شماره ۳۹۷۱۹/۷۶۶۵۱ مورخ ۱۳۸۷/۵/۱۵ به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در "فدراسیون بین المللی بتن" عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط و یا کمک، اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

ب - مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۸/۱۹ لایحه مذکور را عیناً به تصویب رساند.

ج - شورای نگهبان نسبت به مصوبه یاد شده به شرح زیر اظهار نظر نمود:

۱- نظر به اینکه طبق اصل ۸۰ قانون اساسی پرداخت کمک در هر مورد باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد، لذا متن ماده واحده از این جهت مغایر اصل

مذکور شناخته شد.

۲- لازم به تذکر است چون ضمیمه ارسالی لایحه در اوراق غیر رسمی و بدون تعیین تعداد مواد و تبصره‌های مصوب و فاقد امضاء می‌باشد، ضروری است ماده واحده و متن کنوانسیون و ضمائم آن به طور رسمی تنظیم و در انتهای آن مراتب تصویب در مجلس با تعداد مواد ذکر گردد.

۳- همانگونه که در موارد مشابه در نظریات این شورا آمده است اساسنامه موجد این فدراسیون باید به تصویب مجلس محترم شورای اسلامی برسد و آنچه که ارسال شده است به عنوان ضمیمه ماده واحده است و مشخص نیست که به تصویب مجلس محترم رسیده است یا خیر؟ از این جهت ابهام دارد و لازم است متن مصوب مجلس به صورت رسمی برای این شورا ارسال گردد تا اظهار نظر ممکن شود.

د - پس از انعکاس ایراد شورای نگهبان به دولت توسط مجلس شورای اسلامی، هیأت وزیران لایحه جدید را در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱ به شرح زیر تصویب و طی نامه شماره ۴۵۷۳۶/۷۳۸۳۵ مورخ ۱۳۹۰/۴/۷ به مجلس شورای اسلامی ارائه نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در "فدراسیون بین المللی بتن" به شرح اساسنامه پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام نماید.

تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

هـ - سر انجام مجلس شورای اسلامی لایحه مذکور را در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۷/۶ با اصلاحاتی به شرح زیر تصویب نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در "فدراسیون بین المللی بتن" به شرح

اساسنامه پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است. تبصره - در اجرای اساسنامه ضمیمه این قانون رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.

۳- اظهار نظر کارشناسی

الف - مواد (۶) و (۲۲) از حیث ارجاع به قوانین کشور سوئیس و پذیرش این قوانین از لحاظ شرعی و انطباق با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران محل ایراد و تأمل است. ب - پذیرش صلاحیت انحصاری دادگاه‌های شهر ژنو در سوئیس مندرج در ماده (۲۳) با موازین شرعی و اصول قانون اساسی از جمله اصول (۱۵۶)، (۱۳۹) و (۱۵۹) مغایرت دارد.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم مجلسین می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل‌های آینده که با کمال دقت و قدرت
و ظرافت اسلامی و ملی خود را انعام و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ‌گونه
خط‌جولگی‌ری‌نهند و بلاخط ضرورت کشور که گاهی با احکام ثانویه و گاهی به ولایت فقیه ارجاسود توجه نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۲، ص ۴۴)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

تهران - صندوق پستی ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵